

PGS - Hệ thống cùng tham gia bảo đảm chất lượng

Tại Việt Nam, Nhà nước đang hỗ trợ VietGAP, một bộ tiêu chí và chứng nhận toàn diện nhưng phức tạp và tốn kém, nhiều nông hộ quy mô nhỏ không thể tiếp cận được. Hơn nữa, nếu không có sự đảm bảo chất lượng phù hợp, các nông hộ nhỏ khó có thể tiêu thụ rau của họ với giá cả như rau an toàn. Để giải quyết vấn đề này đã có một hệ thống gồm các tổ chức và con người cùng tham gia vào quá trình sản xuất, phân phối, tiêu thụ để đảm bảo cho chất lượng của sản phẩm. Hệ thống có tên gọi: Hệ thống cùng tham gia bảo đảm chất lượng – PGS (Participatory Guarantee System).

I. PGS là gì?

Là một hệ thống có sự tham gia của các bên liên quan vào việc đảm bảo chất lượng cho các sản phẩm hướng vào thị trường địa phương. Người sản xuất được xác nhận dựa trên sự tham gia tích cực của các bên liên quan đang tham gia vào hệ thống. PGS được xây dựng trên sự tin tưởng, dựa vào mạng lưới xã hội và sự học tập trao đổi kiến thức không ngừng.

II. Ai “tham gia” PGS?

- Sự tham gia là một yếu tố thiết yếu và là động lực của PGS. Các bên liên quan như người sản xuất, người tiêu dùng, thương nhân, nhà bán lẻ, các cơ quan quản lý nhà nước, các tổ chức phi chính phủ, v.v. là những thành phần chính đầu tiên tham gia thiết kế và sau đó vận hành PGS.
- Trong quá trình vận hành PGS, các bên liên quan bao gồm người sản xuất sẽ tham gia vào tiến trình ra quyết định bao gồm cả những quyết định quan trọng về vấn đề tổ chức và vận hành PGS.
- Cơ hội tham gia vào tiến trình học tập liên tục của người sản xuất giúp họ cải tiến những công việc họ làm.
- Với sự tham gia của những nhóm người hoặc cá nhân có kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm khác nhau giúp PGS có khả năng tiếp cận được những nguồn lực dồi dào.

III. Tại sao lại là PGS

- Chi phí thấp hơn các hệ thống chứng nhận khác mà vẫn đảm bảo chất lượng
- Có sự tham gia trực tiếp của các bên liên quan, đặc biệt là người sản xuất và người tiêu dùng/khách hàng
- Phù hợp với thị trường nội địa, nơi tất cả các bên liên quan có thể tham gia kiểm soát chất lượng
- Có thể áp dụng phù hợp với nông dân quy mô nhỏ
- Cung cấp cho người tiêu dùng sự đảm bảo tin cậy về sản phẩm
- PGS giúp tạo nên sự kết nối trực tiếp giữa người mua và người bán
- Nông dân bán được giá tốt hơn, góp phần tăng thu nhập
- Góp phần thay đổi trong hành vi sản xuất của người dân: sản xuất theo nhu cầu của thị trường, tăng khả năng sản xuất trái vụ và đa dạng chủng loại.

IV. Cơ cấu tổ chức và phương thức hoạt động của một PGS điển hình

Bảo đảm chất lượng như thế nào?

1. Hệ thống giám sát

Các nhóm nông dân được cấp chứng nhận khi đáp ứng đủ các điều kiện của PGS. PGS sẽ vận hành xuyên suốt chuỗi giá trị của sản phẩm được cấp chứng nhận để quản lý tính liên chính ở tất cả các khâu từ sản xuất, sơ chế đóng gói, phân phối đến bán hàng. Hệ thống này sẽ được quản lý bởi Ban điều phối. Sau khi được cấp chứng nhận, các nhóm được phép sử dụng nhãn hiệu PGS.

2. Phương pháp giám sát, thanh tra và chứng nhận

Người sản xuất tham gia vào tiến trình thanh tra chéo lẫn nhau. Các cuộc thanh tra sẽ được tiến hành bởi các thanh tra viên lúc đang vào vụ. Thanh tra chéo được thực hiện vào khoảng thời gian để có nguy cơ xảy ra sai phạm. Các cuộc thanh tra định kỳ và việc kiểm tra không báo trước cùng với việc lấy mẫu ngẫu nhiên sẽ được tiến hành bởi Liên nhóm/ HTX và Ban điều phối. Việc ra quyết định chứng nhận và xử lý các vi phạm sẽ được thực hiện bởi Liên nhóm/HTX. Ban điều phối sẽ công nhận/ từ chối quyết định chứng nhận trên cơ sở kết quả thanh tra.

3. Tiêu chuẩn đánh giá của PGS

PGS cho rau hữu cơ áp dụng bộ tiêu chí sản xuất hữu cơ do PGS Việt Nam xây dựng và được IFOAM (Liên đoàn các phong trào nông nghiệp hữu cơ quốc tế) công nhận. PGS cho rau an toàn áp dụng bộ tiêu chí sản xuất GAP Cơ bản do Bộ NN & PTNT Việt Nam ban hành.

4. Xử lý các vi phạm

Ban điều phối sẽ cung cấp những tài liệu hướng dẫn về các vi phạm và các mức xử lý vi phạm. Liên nhóm/HTX trừng phạt nhóm nông dân trực thuộc khi có sai phạm xảy ra. Ban điều phối có thể đình chỉ hoạt động chứng nhận của liên nhóm/HTX hoặc loại liên nhóm khỏi hệ thống nếu liên tục có những vi phạm làm ảnh hưởng đến tính liên chính của toàn bộ hệ thống PGS. Ban điều phối cũng có quyền từ chối quyết định cấp chứng nhận của Liên nhóm/HTX nếu chất lượng thanh tra không đạt yêu cầu.

5. Logo PGS và chứng nhận

Logo PGS vừa là biểu tượng của mạng lưới PGS vừa là dấu chứng nhận được gắn trên sản phẩm của các thành viên PGS đã hoàn thành hết quy trình PGS. Hiện tại, Việt Nam có hai logo PGS; một cho sản phẩm hữu cơ và một cho rau an toàn.

